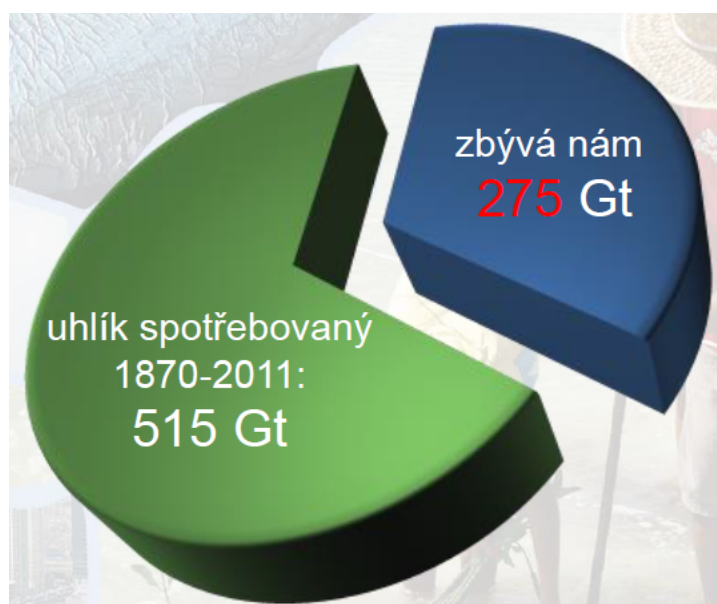

Dvě třetiny uhlíkového rozpočtu jsme již vyčerpali, uhlí musí zůstat v zemi

To je asi hlavní sdělení Páté hodnotící zprávy Mezivládního panelu pro klimatickou změnu, jejíž závěrečné shrnutí bylo publikováno začátkem listopadu. Aby oteplení zůstalo pod 2 °C, smíme zoxidovat už jen polovinu takového množství uhlíku, jaké jsme na oxid uhličitý proměnili za minulých 140 let. Čas pro to, abychom těžbu a spalování fosilních paliv snížili k nule tak rychle, že celkový rozpočet činící 790 Gt nepřecheráme, se rychle krátí.

Výřez z obrázku 17 prezentace Shrnující zprávy (IPCC, *Climate Change 2014*, viz <http://ipcc.ch/report/ar5/syr/> či amper.ped.muni.cz/gw/ipcc_cz/ar5/)

Za roky 2012 až 2014 jsme z toho totiž vyčerpali dalších téměř 30 gigatun. Nicméně při dobré vůli, velikém úsilí a při použití technologií, které již máme, je stále ještě možné uhlíkový rozpočet dodržet. Dokonce přitom může světový hrubý produkt růst téměř stejně rychle, jako by teoreticky rostl, pokud by se těžbě paliv nekladla žádná omezení – a pokud by nás vinou pokračujícího globálního oteplování nepostihovaly ještě mnohem větší a hojnější extrémní počasí a proměna klimatu do podoby velmi nepříznivé pro většinu obydlených oblastí Země.

Po sedmi letech sestavil Mezivládní panel pro klimatickou změnu další shrnutí publikovaných poznatků týkajících se proměny Země vlivem umělých emisí různých látek do ovzduší. Zpráva nese název *Klimatická změna 2014*. Minulý podzim a letošní jaro předložil trojici mohutných knih, které mají dohromady přes tři tisíce stránek. Nyní k tomu přidal syntézu toho nejdůležitějšího, co je v nich uvedeno, *Souhrnnou zprávu*, které se opírá i o dvě dílčí zprávy z roku 2011 (jednu viz amper.ped.muni.cz/gw/ipcc_cz/srex/). V plné verzi, formulované vědeckým kolektivem, má sto stran, ve zkrácené, která byla slovo od slova odsouhlasena zástupci vlád (většiny států světa – všech, které problém nějak sledují), dokonce jen stran 40.

Působivé a autentické výpovědi nejvýznamnějších vědců a koordinátorů, kteří zprávu *Klimatická změna 2014* sestavovali, obsahuje čtvrt hodinové video dostupné na stránce <http://ipcc.ch/report/ar5/syr/> (počítáme s doplněním českých titulků).

Z prezentace dostupné tamtéž, z níž jsme počestili jeden obrázek, vybíráme ještě několik sdělení:

Lidský vliv na klimatický systém je jasný. Je extrémně pravděpodobné že jsme dominantní příčinou oteplování od poloviny 20. století. Oteplování, při němž se přes 90 % energie ukládá do oceánů a jen necelá dvě procenta tepla, které Země nevrací do vesmíru, vedou ke kolísavému růstu teploty ovzduší.

Změny oteplováním působené se projevují všude, ovlivňují země bohaté i chudé.

Mezi počínající a rostoucí dopady patří nouze o potraviny a vodu, větší stěhování populací z míst

tak postižených, rozšiřování bídy, zaplavování pobřežních oblastí.

O co více klima rozvrátíme, o to více roste riziko drsných, všudypřítomných a nezvratných dopadů.

Máme prostředky abychom klimatickou změnu omezili a vytvořili vzkvétající, udržitelnou budoucnost. Je ale potřeba jednat rychle, vyžaduje to i změny životního stylu.

I při sebevětším úsilí se ovšem klima ještě hodně promění a je na čase přizpůsobovat se tomu. Taková adaptace má jít ruku v ruce s mitigací, čili se snižováním emisí skleníkových plynů.

Jan Hollan, prosinec 2014